

Alingsås kommun
barn.ungdom@alingsas.se

2022-01-11
1 ()
Dnr 2022:6864

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Noltorps grundskola år 1-6
i Alingsås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Noltorps grundskola år 1-6 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i *hög utsträckning*, i *flera delar* eller i *låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Noltorpsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med hur elevernas studieresultat samt elevernas upplevelse av trygghet används i analysarbetet och relateras till genomförande och förutsättningar för att kunna synliggöra framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att målen i läroplanen och vilka kunskaper eleven ska utveckla blir konkreta och tillgängliga för alla elever.

Social delaktighet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet i sociala sammanhang, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med studie- och yrkesvägledare och lärarna ta fram en plan för hur eleverna i samtliga årskurser får möjligheter till att förberedas för ett aktivt yrkes- och samhällsliv.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i låg utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla samverkan kring bedömning, i syfte att utveckla likvärdighet, bedömarkompetens och samsyn i frågor som rör bedömning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundsärskolans måluppfyllelse för att säkerställa att syftet med utbildningen uppfylls.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-08-14 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redovisningen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:6864) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800). Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen.

Läroplan för grundskolan (Lgrs11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande. Rektorn skapar en ändamålsenlig organisation där lärandet står i centrum och där det finns ett utvecklat samarbete mellan de olika personalgrupperna. Rektorn för en löpande dialog och avstämning med personalen kring deras kompetensutveckling för att anpassa den gentemot de behov som finns eller uppstår bland eleverna. Tillsammans med personal har rektorn skapat en tillgänglighet i den pedagogiska, sociala och fysiska lärmiljön som möjliggör en flexibilitet i elevernas utbildning. Rektorn följer upp elevernas möjligheter till flexibilitet i utbildningen och skapar förutsättningar för att studera enligt olika kursplaner. I granskningen framkommer att rektorn till viss del följer upp verksamheten och gör bedömningar av undervisningens kvalitet, men det saknas en övergripande analys av resultaten både gällande elevers måluppfyllelse och trygghet som visar på eventuella skillnader i resultat, framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för en ändamålsenlig organisation där lärandet står i centrum och där det finns ett väl utvecklat samarbete mellan de olika

personalgrupperna. Av intervjuer framkommer att personalen är väl förtrogna med hur rektorn utvecklat organisationen. Både lärare och elevassistenter beskriver att det finns en samsyn på skolan kring personalens olika roller i klassrummen och där lärarna har en uttalad handledande roll och ett tydligt uppdrag från rektor. Lärarna handleder elevassistenterna och skapar samsyn kring undervisningen. Det finns avsatt tid för gemensamma diskussioner för lärare och elevassistenter varje vecka samt under läsårets studiedagar. Utöver denna tid sker det kontinuerliga möten för elevassistenter och lärare på morgonen innan skoldagen startar varje dag. Rektorn skapar sig en bild av vilka kompetenser som finns på skolenheten genom att hen dokumenterar all personals kompetens och matchar dem gentemot behörighetskrav och elevers behov. Rektorn berättar att hen genomför en kompetens- och behovsanalys som ett organisationsunderlag varje vår inför kommande läsår. Under läsåret sker sedan ett löpande analysarbete för att möta de förändringar som kan ske under läsårets gång gällande behörighet och behov hos eleverna. Analysen ger underlag för att kunna tillgodose att all personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna möta elevers och verksamhetens behov. Det framgår även att rektorn vid medarbetarsamtal följer upp de behov av kompetensutveckling och stöd som finns individuellt hos var och en av dem.

Granskningen visar att rektor tillsammans med personal har skapat en tillgänglighet i den pedagogiska, sociala och fysiska lärmiljön som möjliggör en flexibilitet i elevernas utbildning. Då grundsärskolan har en ny skolbyggnad har rektor tillsammans med personal genomfört ett arbete med lärmiljön utifrån SPSM:s tillgänglighetsmodell. Det enda som återstår att tillgänglighetsanpassa utifrån elevernas behov är skolgårdsmiljön, vilket nu genomförs.

Rektorn uppger att hen bevakar elevernas möjligheter till flexibilitet och möjligheten att studera enligt olika kursplaner. Det finns elever som läser både ämnen och ämnesområden enligt grundsärskolans läroplan. Elever har även möjlighet att läsa ämnen enligt grundskolans kursplan och en elev ska nu börja läsa enligt grundskolans kursplan i engelska.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp verksamheten och gör bedömningar av undervisningens kvalitet, men att det saknas ett övergripande analysarbete som visar på eventuella skillnader i resultat, framgångsfaktorer och utvecklingsbehov. Av intervjuer och dokument framkommer att rektorn tar del av lärarnas dokumentation som beskriver elevers progression, främst i bildform. Rektorn tar även del av en sammanställning av elevernas måluppfyllelse varje månad som skickas automatiskt från kommunens lärplattform. Lärare och representanter från elevhälsan säger i intervju att

rektorn har en tydlig bild av undervisningens kvalitet och rektorn uppger att hen löpande genomför lektionsobservationer i alla klasser för att få en bild av undervisningens genomförande. Hen för sedan en dialog med lärare för att utveckla undervisningen. Det framkommer i granskningen att rektors analys av verksamheten grundar sig på lärarnas analyser av elevernas lärande med vad eleverna arbetat med och hur det har gått. Gällande skolans analysunderlag med elevers studieresultat och deras måluppfyllelse framkommer det ej i informationsinhämtningen och verksamhetsuppföljningen att rektorn analyserar elevers studieresultat och måluppfyllelse för att urskilja mönster, skillnader och variationer som kvalitetsbärande analysmått.

När det gäller elevernas upplevelse av trygghet berättar rektorn att uppföljningen sker genom att personalen är nära eleverna och att de läser av hur eleverna mår och vad de tycker. I dokument framkommer att skolsköterskans årliga elevhälsosamtal i år 4 är det enda underlag och kvalitetsmått som rektorn använder för att skapa sig en bild av elevers upplevda trygghet. Vid samtal med lärarna berättar några av dem att de även fångar upp elevernas upplevelse av trygghet vid utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare. Dessa svar är dock inget som sammanställs på skolan utan är ett arbetssätt som enbart används vid utvecklingssamtalen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med hur elevernas studieresultat samt elevernas upplevelse av trygghet används i analysarbetet och relateras till genomförande och förutsättningar för att kunna synliggöra framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Skolinspektionens granskning visar att det visserligen finns en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet men att det saknas vissa underlag, såsom elevernas upplevelse av trygghet, för att rektorn ska kunna göra en rättvisande analys av undervisningens och verksamhetens kvalitet. Rektorn följer inte upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och upplevelse av trygghet i relation till undervisningens genomförande och dess förutsättningar, och saknar därmed underlag för att fatta beslut om relevanta förbättringsåtgärder.

Av Skollagen framgår bland annat att rektorn ansvarar för att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av kontinuerligt planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete framgår att rektorn bör se till att det finns ett fungerande system och ändamålsenliga former för uppföljning och utvärdering. Rektorn bör vidare

se till att dokumentationen är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar arbetet med att följa upp elevernas måluppfyllelse och upplevelse av trygghet och relatera till undervisningens genomförande och förutsättningar för att belysa framgångsfaktorer och utvecklingsbehov. För att kunna göra träffsäkra analyser kring verksamhetens resultat behövs ett brett underlag. Syftet med analysen är att finna förklaringar och framgångsfaktorer som utvecklingsområden som leder till att lyfta fram förbättringsområden och möjliggöra relevanta åtgärder. Formerna för uppföljningen behöver vara anpassad efter skolformen och ske kontinuerligt så att åtgärder snabbt kan sättas in. Arbetet behöver belysa elevernas kunskapsutveckling och deras upplevelse av trygghet. Elevernas undervisningsmiljö bör speglas och sättas i relation till de förutsättningar som ges för undervisningen och hur undervisningen bedrivs. Vidare utgör det ett viktigt underlag i rektorns och lärarens samtal om den undervisning läraren genomför, i syfte att identifiera möjligheter att ytterligare utveckla undervisningen och möta elevernas behov.

Undervisning

Författningsstöd

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen. *Strukturerad undervisning:* 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgrs11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Granskningen visar att lärarna utformar en varierad undervisning och använder olika metoder för att stimulera eleverna att lära utifrån deras förutsättningar och behov. Lärarna visar på att de har ett aktivt lärarstöd och arbetar metodiskt med en tydlig

struktur i undervisningen som är bekant för eleverna. Dock visar granskningen att syftet kan förstärkas för att ytterligare bidra till elevernas kunskapsutveckling.

Varierad och stimulerande undervisning

Granskningen visar att lärarna varierar undervisningen med olika metoder och på så sätt stimulerar eleverna att lära. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att i alla klassrum sker individuella anpassningar med hjälp av till exempel taktila lärmiddel för möta elevernas individuella behov. Lärarna beskriver olika tekniska verktyg som finns på grupp- och individnivå som ger stöd för kommunikation och ger tidsramar såsom bildstöd, tidshjälpmiddel, interaktiv tavla och digitala verktyg. Granskningen visar att elever ges ett aktivt lärarstöd med stöd av elevassistenterna. Elevassistenterna åskådliggör instruktioner med hjälp av bilder och teckenspråk och tydliggör arbetsgången som leder elevernas lärandeprocess tills arbetet är klart. Lärarna berättar att de anpassar undervisningen utifrån elevernas kunskapsnivå och förutsättningar. Lärarna gör eleverna nyfikna och delaktiga genom att integrera eleverna i arbetet med både sång, film, bilder, tecken och skrift. Rektorn uppger att lärarna arbetar mycket med digitala lärmiddel i undervisningen och att de planerar för en variation i undervisningen där eleverna även arbetar med en kompis eller i grupp och inte bara individuellt. För att skapa balans och variation i undervisningen har de kortare pass och variation i aktiviteter för att möjliggöra att eleverna ska kunna befästa kunskaperna bättre. Lärarna utmanar eleverna genom att ge dem mer tid och att arbeta med elevernas förståelse genom att till exempel exemplifiera utifrån elevens vardagssituation. Elevhälsan och lärarna diskuterar kontinuerligt hur undervisningen ska anpassas utifrån elevernas förutsättningar. De utgår från de behov eleverna har och anpassar undervisningen till exempel genom att skapa en balans för att eleverna ska orka hela dagen samtidigt som de stimuleras att lära sig mer.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att lärarna arbetar metodiskt med tydlig struktur som är bekant för eleverna men att syftet med undervisningen tydliggörs i begränsad omfattning. I intervjuer framkommer att de inleder och avslutar lektionerna på samma sätt för att det ska vara en välbekant struktur för alla elever. Det kan till exempel vara en sång som symboliserar att dagen börjar eller är slut. Lärarna beskriver vidare att strukturen är viktig för att eleverna ska känna sig trygga och veta vad som sker. Vidare berättar de att de arbetar med tydliggörande pedagogik där de har en gemensam lektionsstruktur på tavlan i klasserna och att det är inbyggt i verksamheten genom att det finns bildstöd i varje klass. Det finns också vissa gemensamma principer för schemaläggningen för att främja undervisningens syfte och underlätta för eleverna såsom att i början av dagen ha mer "tung" ämnen som svenska och engelska och att det finns tid i schemat för

återhämtning och vila för eleverna. Lärarna beskriver att det är viktigt med variation i lektionens struktur för att skapa balans så att eleverna orkar hela skoldagen. Det framkommer av lektionsobservationer att lärarna även skapar möjlighet för eleverna att lära tillsammans. Exempelvis framkom att elever arbetar tillsammans och hjälper varandra i olika arbetsmoment samt sjunger och spelar instrument tillsammans i musiken. Rektorn beskriver även att i idrotten kan elever vara med andra grupper som lärarna samplanerar tillsammans innan på deras lärarmöten. Den gemensamma morgonsamlingen används också som en lärsituation i alla klasser där eleverna inkluderas och medverkar tillsammans i gruppen kring genomgång av datum, tid och aktivitetsschema. Däremot framkommer endast ett exempel på att lärare tydliggör mål och syfte med lektioner och arbetsmoment för att eleverna ska förstå vad de ska lära sig, genom att skriva upp syftet med lektionen på tavlan och förklara för eleverna. Andra lärare konstaterar i intervju att de inte gör det i sin undervisning och att det är svårt att klargöra syftet på ett konkret sätt för eleverna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att målen i läroplanen och vilka kunskaper eleven ska utveckla blir konkreta och tillgängliga för alla elever.

Skolinspektionens granskning visar att en majoritet av eleverna inte ges möjlighet att förstå syftet med vad de ska lära sig i undervisningen. Vissa lärare skapar förståelse och där elever utvecklar en förståelse kring varför de ska lära sig det som de arbetar med i undervisningen medan andra enbart får en bild av vad de ska arbeta med och hur det har gått.

Av skollagen framgår att grundsärskolan ska ge eleverna en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmågor. Av läroplanen för grundsärskolan framgår att skolan behöver klargöra utbildningens mål, innehåll och arbetsformer för eleverna.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna vid planeringen av all undervisning tydliggör vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot. Utifrån det behöver lärarna bestämma hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier. När det gäller syftet med undervisningens olika moment eller aktiviteter är det viktigt att läraren inte bara har tydliggjort syftet för sig själv utan det måste även vara tydligt för eleverna. Läraren behöver därmed på ett anpassat sätt utifrån elevernas behov och förutsättningar förmedla vad eleverna ska lära sig. I praktiken behöver läraren

konkretisera målet med undervisningen för eleverna genom att till exempel tydliggöra syftet och vilka kunskaper som det är tänkt att eleven ska utveckla. Här handlar det om att läraren behöver kunna bryta ner målen i läroplanen och i kursplanerna i ämnen och ämnesområden till en nivå som är konkret och tillgänglig för eleverna. Ett sätt att konkretisera syftet är att läraren gör kopplingar till elevens vardag eller framtida liv och på så sätt förklarar användbarheten i det eleven ska lära sig. På så vis kopplas innehållet i kursplanen till såväl den aktuella situationen som till framtiden vilket skapar både sammanhang och motivation för eleven enligt lärarna.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Grundsärskolans syfte: 11 kap. 2 § skollagen.

Lgrs11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet i sociala sammanhang men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Det genomförs främjande trygghetsskapande aktiviteter för eleverna men det saknas en systematisk kartläggning av elevernas upplevelser av trygghet som ligger till grund för ett förebyggande arbete. Eleverna får möjlighet att möta andra personer utanför den egna undervisningsgruppen och de ges möjlighet att delta i aktiviteter som gynnar deras sociala utveckling. Vidare framkommer att eleverna arbetar med flera olika digitala verktyg i undervisningen som stärker deras digitala vardag. Lärarna för diskussioner kring frågor om sexualitet och normer i syfte att stärka och skapa trygghet för eleverna i enlighet med läroplanen. Dock visar granskningen att det enbart förekommer vissa insatser som ger eleverna konkreta erfarenheter av att delta i arbets-, kultur- och föreningsliv. Det saknas ett planerat arbete där en person med studie- och yrkesvägledande kompetens ingår för att möjliggöra att eleverna får förutsättningar att aktivt medverka i samhällslivet.

Trygghet i sociala sammanhang

Granskningen visar att det på skolenheten genomförs främjande trygghetsskapande aktiviteter för eleverna men att det saknas en kartläggning av elevernas upplevelser av trygghet som ligger till grund för ett förebyggande arbete. I inkommen dokumentation samt i intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att de inte arbetar med att fånga upp elevers upplevelse av trygghet systematiskt. Lärarna signalerar dock till rektorn och elevhälsan om det uppstår tecken på otrygghet hos eller runt elever. På skolan genomförs inte några enkätundersökningar eller liknande kartläggningar för att fånga upp hur eleverna upplever i sin skolsituation gällande trygghet. Några av lärarna berättar att eleverna i vissa elevgrupper får fylla i underlag med olika ansiktsuttryck på utvecklingssamtalen men att underlaget inte sammanställs på skolan. Enligt lärarna sker det inte heller några trygghetsvandringar på skolan med eleverna som skulle kunna fånga var eleverna kan känna sig otrygga. Personalen beskriver dock att de arbetar med främjande insatser för att eleverna ska vara trygga i skolan genom att de är med eleverna hela tiden och skapar en nära relation. Detta gör, enligt lärarna, att de är lyhörda för vad som kan oroa eleverna. Elever berättar i intervju att lärarna pratar med dem om att känna sig trygga och att de får hjälp av lärare om något inte känns bra i skolan. Vidare uppger lärare att eleverna har en nära relation till elevassistenterna och att deras roll är viktig och bidrar till att elevernas skoldag fungerar på ett bra sätt för dem.

Grundsärskolans och grundskolans alla stadier är lokalmässigt integrerade på skolan vilket gör att det förekommer planerade möten som lärarna samplanerat och spontana möten mellan elevgrupperna i de olika skolformerna. Till exempel har de friluftsdagar och vissa traditioner tillsammans. I intervjuer beskriver personalen att det finns en respektfullhet mellan eleverna i de olika skolformerna och att eleverna på grundsärskolan är inkluderade i verksamheten på skolan.

Delaktighet i samhällslivet

Granskningen visar att det sker vissa insatser för elevers deltagande i samhällslivet men att insatserna är begränsade. Av intervjuer framkommer att de insatser som görs, enbart planeras och genomförs av enskilda lärare, vilket gör att det saknas ett planerat arbete för alla elever. Lärarna berättar att eleverna tidigare fick göra studiebesök men att det inte skett under eller efter pandemin. Däremot görs vissa insatser på skolenheten så som att räddningstjänsten kommer till skolan varje år för att eleverna ska få en inblick i den yrkesrollen och kunskaper om brandsäkerheten på skolan.

Tidigare gavs eleverna möjlighet att delta i kulturevenemang i kommunen men det har inte skett efter pandemin. Det framkommer att det saknas en utarbetad plan som inkluderar studie- och yrkesvägledare och att studie- och yrkesvägledaren inte medverkar alls i lärarnas planering. Det framkommer i intervjuer att studie- och yrkesvägledaren främst är knuten till de äldre eleverna i årskurs 7-9 och att då framför allt kring gymnasievalet i år 9. Både rektor och elevhälsa berättar att huvudmannen arbetar med att se över organisationen då de inom grundsärskolan saknas studie- och yrkesvägledande kompetens i de yngre åldrarna.

I granskningen framgår att det ges goda förutsättningar för eleverna att utveckla sin digitala kompetens och hantera en digitaliserad vardag genom bland annat att de ges möjlighet att använda digital teknik i undervisningen. Eleverna har var sitt digitalt verktyg och vid lektionsobservationer används dessa på olika sätt, exempelvis till lärospel, digitala böcker, programmering och med QR- koder. Under majoriteten av observationer använder lärarna interaktiva tavlor i sin undervisning där även eleverna använder tavlorna i sin läroprocess. Gällande undervisning kring sexualitet, relationer, kön och normer använder lärarna till exempel materialet Stopp min kropp för att diskutera frågor om integritet med eleverna i syfte att skapa trygghet för att eleverna inte ska bli utsatta eller utsätta någon för något olämpligt. Lärarna berättar även att de samtalat i arbetslagen om hur de tilltalar och pratar med eleverna för att inte befästa könsroller hos eleverna i undervisningen med förminskande och könsstereotypa uttryck som till exempel "lilla Ida".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med studie- och yrkesvägledare och lärarna ta fram en plan för hur eleverna i samtliga årskurser får möjligheter till att förberedas för ett aktivt yrkes- och samhällsliv.

Skolinspektionens granskning visar att skolan saknar ett planerat arbete där eleverna förbereds för ett aktivt deltagande i samhällslivet genom deltagande i närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv och där den studie- och yrkesvägledande kompetensen involveras.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Av läroplanen för grundsärskolan framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbets-, förenings och kulturliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö och bidra

till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med studie- och yrkesvägledare och lärarna säkerställer att eleverna i samtliga årskurser får konkreta erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv. För att skolans personal ska känna till förändringar i arbetsliv behöver studie- och yrkesvägledaren bidra med sin kompetens i arbetet med att göra eleverna till aktiva samhällsmedborgare. Då tankar om framtida vuxenliv grundläggs tidigt behöver även lärare som undervisar i grundsärskolans tidigare årskurser ha tillgång till sådan kompetens och som bidrar till att elevens framtida studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. En studie- och yrkesvägledare besitter särskild kunskap och att dennes medverkan spelar en viktig roll i skolans arbete med att förbereda eleverna för ett aktivt och självständigt vuxenliv. Även om studie- och yrkesvägledaren själv inte leder alla aktiviteter behöver hen handleda lärarna i planeringen av arbetet och vara ett stöd i genomförandet. Detta så att eleverna i grundsärskolan ges goda möjligheter att även i tidig ålder få praktiska erfarenheter av samhällets yrkesliv och insikt i närsamhällets föreningsliv samt ta del av kulturutbud.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen. *Elevens utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd:* 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 3, 5 och 11 skollagen. *Utvecklingssamtal och individuell studieplan:* 11 kap. 15–16 a §§ skollagen. *Betygssättning:* 11 kap. 17, 19–23 §§ skollagen.

Bedömningsstöd: 10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgrs11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i låg utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens och utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektor har organiserat så att lärare och elevassistenter har möjligheter att samverka varje vecka kring elevers lärande och dess undervisning. Lärarna arbetar löpande med

att synliggöra elevers kunskaper och ger fortlöpande återkoppling till eleverna i hur det har gått. De framåtsyftande bedömningarna är dock inte inkluderade i de skriftliga bedömningsunderlaget. Den formativa bedömningen och återkopplingen till eleverna sker enbart muntligt och i anslutning till lektionerna. Lärarna beskriver att de använder elevbedömningarna för att anpassa sin undervisning. Det finns en viss samverkan kring bedömningsfrågor som sker bland lärarna men det sker inte en systematisk sambedömning som syftar till öka likvärdigheten i de bedömningar som lärarna gör. En kompetensutvecklingssatsning gällande bedömning har initierats av rektor och påbörjats på skolan under hösten 2022.

Fortlöpande bedömning

Granskningen visar på att lärarna arbetar med att synliggöra elevers kunskaper och ger eleverna fortlöpande återkoppling. Av intervjuer framkommer att flera av lärarna använder foton som dokumentation för att visa på elevernas progression och utifrån det sätter de individuella mål i elevernas individuella utvecklingsplaner. Fotodokumentationen använder lärarna i flera syften, dels för att synliggöra lärandet för elever och vårdnadshavare vid utvecklingssamtal och dels som ett sätt att utveckla de pedagogiska planeringarna. Lärarna dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i lärplattformen enligt den modell som är gemensam för alla kommunens elever. I modellen ska det finnas planeringar och lärloggar som ska bedömas när ett arbetsområde är färdigt. Lärarna ger eleverna framåtsyftande återkopplingar enbart muntligt och i stunden. I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av saknas framåtsyftande kommentarer då flertalet lärare enbart beskriver genomförda moment och nuläget för eleven. Det medför att de framåtsyftande återkopplingarna inte dokumenteras och därmed inte finns tillgängliga för återkoppling till vårdnadshavare och elever vid utvecklingssamtal eller för rektorn. Både rektor, elevhälsa och lärare lyfter fram att de använder bedömningarna för att utvärdera undervisningen och de extra anpassningar som görs på skolan. Lärarna samarbetar med elevhälsan i bedömningsarbetet av enskilda elevers kunskapsutveckling.

Samverkan

Granskningen visar att det inte sker någon systematisk sambedömning bland lärarna. Lärarna har pedagogiska samtal i kollegiet varannan vecka men att de inte samtalar om bedömning varje gång. Av intervjuer framkommer att arbetet med att utveckla den fortlöpande bedömningen är ett kompetensutvecklingsområde under nuvarande läsår. Lärarna berättar att de haft kollegiala samtal kring hur man omsätter kriterierna för bedömning i undervisningen under föregående läsår. Rektor har tillsammans med lärarna därefter identifierat bedömning som ett utvecklingsområde. Lärarna uppger att det visserligen sker löpande diskussioner varje dag om bedömning av elevers utveckling

i undervisningen och om hur undervisningen kan utformas för att tillgodose alla elevers olika behov, men att det inte sker en systematisk sambedömning som syftar till öka likvärdigheten i de bedömningar som görs.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla samverkan kring bedömning, i syfte att utveckla likvärdighet, bedömarkompetens och samsyn i frågor som rör bedömning.

Skolinspektionens granskning visar att rektor skapar förutsättningar tidsmässigt för lärare och assistenter att samverka kring bedömning varje vecka. Till viss del skapar rektorn även förutsättningar för lärare att samverka men arbetet bör utvecklas för att utveckla likvärdighet i de bedömningar som görs och utveckla lärarnas bedömarkompetens.

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innefattar även att elever bedöms på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen för grundskolan har rektorn ansvaret för att personalen kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Sambedömning bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen kan gå till, och detta kan ske genom professionella samtal. Rektor behöver ge lärare förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor tillsammans med lärarna utvecklar former för kontinuerlig samverkan kring bedömning och betygsättning. Det innebär att lärare får möjlighet att fördjupa sina kunskaper kring elevers lärande, utformning av ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma elevers resultat och deras progression. En samverkan kring bedömning ökar därmed förutsättningarna för att eleverna vid skolenheten ska bedömas på ett likvärdigt sätt. I arbetet behöver det ingå att diskutera bedömning av elevprestationer i förhållande till vad som anges i kriterierna för olika betygsnivåer samt hur nyckelbegrepp som exempelvis *medverkar* och *kommunicerar* kan förstås och tolkas i förhållande till respektive ämne eller ämnesområde.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

Huvudmannens ansvar att för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§, 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3 och 8 §§ skollagen.

Lgrs11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Granskningen visar på att huvudmannen till viss del följer upp skolans resultat men huvudmannen bör utveckla självständiga analyser gällande elevers måluppfyllelse och kunskapsresultat för grundskolan. Huvudmannen har god kännedom om grundskolans verksamhet och ger rektorn ett behovsanpassat stöd. Huvudmannen skapar också förutsättningar för samverkan i både organisationen och med det omgivande samhället. Dock behöver en studie- och yrkesvägledningskompetens inkluderas i arbetet med att utveckla kontakterna med det omgivande samhället.

Behovsanpassat stöd till rektor och skolenhet

Granskningen visar att huvudmannen ger ett behovsanpassat stöd till rektorn så att rektorn kan leda utvecklingen av utbildningen vid skolenheten. Av intervjuer framkommer att rektorn via den årliga enhetsdialogen har stöd av huvudmannen men även av andra rektorer i rektorsgruppen när det gäller både resultatuppföljning och utveckling av verksamheten. Dialog mellan rektorn och huvudman sker också på arbetsplatsträffar liksom på medarbetarsamtalet. Via den centrala organisationen i kommunen får rektorn stöd av verksamhetsutvecklare, elevhälsofunktion och

ekonomisk controller. Rektorn uppger att det stöd som behövs från huvudmannen finns, och att hen får förutsättningar att agera som pedagogisk ledare i verksamheten. Huvudmannen arbetar för att underlätta samverkan med andra skolenheter och omgivande samhälle. Vidare har huvudmannen initierat ett samarbete med en grannkommun för att möjliggöra ett utbyte och utveckla det kollegiala samarbetet inom grundsärskolan. Skolenheten är både fysiskt och organisatoriskt integrerad i grundskolan och det finns en god samverkan mellan skolformerna. Det möjliggör för eleverna att läsa blandat inom både ämnesområden och ämnen eller i kombination med ämnen i grundskolan. Huvudmannen har organiserat så att elever i grundsärskolan ska komma i kontakt med och få erfarenheter av omgivande samhälle och erbjuder olika fritids- och kulturaktiviteter genom föreningsliv och skapande skola.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Granskningen visar att huvudmannen i flera delar gör självständiga bedömningar av grundsärskolans måluppfyllelse och kvalitet. Av intervjuer och dokumentation framkommer dock att huvudmannens resultatuppföljningar för grundsärskolan behöver utvecklas ytterligare för att huvudmannen ska kunna göra självständiga bedömningar av grundsärskolans kvalitet. Huvudmannen har utarbetat en modell för hela kommunen för det systematiska kvalitetsarbetet och analysunderlaget inhämtas från kommunens lärportal. Huvudmannen följer på så vis upp och analyserar underlagen i den årliga enhetsdialogen med rektor och via den skriftliga verksamhetsuppföljningen som rektor skriver varje år. Det sker även uppföljning och dialog på medarbetarsamtalet med rektor. Enhetsdialogerna, som huvudmannen har med alla skolor i kommunen, genomförs som ett strukturerat samtal utifrån en förutbestämd agenda. Genom det systematiska kvalitetsarbetet tar huvudmannen del av rektorns analys av verksamheten, som grundar sig på lärarnas analyser. Som tidigare framkommit i område 1 saknar rektorn underlag om till exempel elevernas upplevelse av trygghet. Det framkommer vidare i granskningen att grundsärskolans studieresultat ingår i grundskolans elevresultat och därav går det inte att urskilja eller genomföra några självständiga analyser där grundsärskolans elevresultat åskådliggörs. Det medför att huvudman inte kan se grundsärskolans elevresultat och göra analyser specifika för skolformen. Huvudmannen följer däremot upp annan statistik och signaler som till exempel närvarostatistik, åtgärdsprogram samt anmälningar om kränkande behandling. Det har dock inte inkommit någon signal från grundsärskolan som huvudmannen har behövt agera utifrån.

Granskningen visar vidare att huvudmannen arbetar långsiktigt för att skolan ska ha goda förutsättningar för undervisningens genomförande. I intervju uppger representant för huvudmannen att de till exempel säkerställer att elevhälsa finns på plats och att det finns en central elevhälsa som stöd. Lärverktyg och behovsanpassad utrustning

säkerställs av rektorn, även om digitalisering är prioriterat från huvudmannen. Huvudmannen har gjort en satsning som ger förutsättningar för en tidsenlig digital undervisning, exempelvis har alla elever ett eget digitalt verktyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundskolans måluppfyllelse och kvalitet för att säkerställa att syftet med utbildningen uppfylls.

Skolinspektionens granskning visar på att huvudmannen genomför ett systematiskt kvalitetsarbete för grundskolan, men att det saknas relevant underlag för de analyser som görs. Genom att det saknas adekvat underlag finns risk att analyserna görs på felaktiga grunder och där måluppfyllelsens kvalitetsmått inte kan synliggöras och eventuella utvecklingsbehov kan komma att förbises. Huvudmannen förlitar sig i stor utsträckning på den uppföljning och analys som rektorn gör även om de också följer upp andra parametrar med hjälp av kommunens lärportal. Därmed överlämnar huvudmannen stort ansvar för analysarbetet till rektorn, vilket försvårar huvudmannens reella möjligheter att göra bedömningar av verksamhetens kvalitet och utifrån det besluta om relevanta förbättringsåtgärder som kan bidra till att höja verksamhetens kvalitet.

Av Skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet ska, på huvudmannanivå, systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete framgår att ett av målen med analysarbetet är att identifiera faktorer som påverkar måluppfyllelsen och som kan utgöra utgångspunkter för utvecklingsarbetet. I arbetet med att hitta relevanta förklaringar till måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen hittar sätt att underbygga sina förklaringar med empiriska belegg som innehåller faktorer som huvudmannen kan påverka. Huvudmannen bör även söka förklaringar relaterade till hur skolornas faktiska organisation och arbete bedrivs. Vidare framgår att det både på huvudmannanivå och på enhetsnivå är viktigt att analysera hur förutsättningarna och arbetsprocesserna påverkar verksamhetens resultat och måluppfyllelse. I huvudmannens analys är det dessutom viktigt att ta hänsyn till enheternas egna analyser och bedömningar av vad som behöver utvecklas.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att utveckla arbetet med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundskolans verksamhet. Huvudmannen bör följa upp måluppfyllelsen samt elevernas upplevelse av trygghet i syfte att kunna göra en självständig analys av verksamhetens kvalitet. I nuläget tar

huvudmannen del av de analyser som rektorn gjort utifrån lärarnas analyser men dessa visar framför allt enskilda elevers behov och inte om det finns skillnader på gruppnivå till exempel utifrån funktionsvariation eller kön, eller att undervisningen bedrivs på olika sätt. Detta försvårar för huvudmannen att se vilka styrkor och svagheter som finns i verksamheten och hur huvudmannen kan stödja arbetet vidare och vidta de åtgärder som behövs för att höja verksamhetens kvalitet.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Enhetschef

Signerat av: Roland Fallström

X

Camilla Ekman

Föredragande/ Utredare

I handläggningen av ärendet har även utredare Christina Sjögren och Maria Larsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 18 och 19 oktober 2022. Besöket genomfördes av utredare Christina Sjögren och Camilla Ekman.

Noltorps grundsärskola i Alingsås kommun har enligt uppgift från huvudmannen 23 elever i årskurserna 1-6. Av dessa elever läser 11 elever ämnesområden och övriga 12 elever läser ämnen. Skolenheten leds av en rektor. Skolenheten ligger i anslutning till och är integrerad med Noltorpsskolans grundskola.